

рждѣтъ на Византия слѣдъ единъ сѣчъ на 6000 византийски войника ¹⁾. Въ коя година обаче и при кого отъ Крумовитѣ наслѣдници миналъ и Велбуждъ подъ българетѣ не се знае; извѣстно е само, че при царя Бориса (845—884) Македония до Струмица и Охрида били български. Глуха и неизвѣстна е за насъ историята на Велбуждъ прѣзъ всичкото врѣме на първото българско царство; па дори и името на града ни става извѣстно едва въ 1019 г. ²⁾, когато всичката българо-славѣнска земя била въ рждѣтъ на Византия.

Има обаче двѣ исторически събития отъ първото българско царство, които са станали въ землището на града Велбуждъ, едното — подвигътъ на св. Ивана Рилски отъ село Скрино на Струма, другото — убийството въ Разметаница на Арона, братътъ на царя Самуила. Нека ми бѣде позволено тука да се поспра на второто, защото извѣстието за убийството на Арона въ Разметаница има не само мѣстенъ интересъ за кюстендилци и душничане, но е важно и за българската история. Съ името на царя Самуила са свързани редъ въпроси: отдѣ води потеклото си Самуиловиятъ родъ, кога и кѣдѣ е положено началото на западното българско царство, царували ли са всичкитѣ Самуилови братя, кога е станалъ Самуилъ самовластенъ господар и др. И въпрѣки разнитѣ извѣстия (грѣцки, славѣнски, арабски, арменски и латински), както и грижливитѣ издирванья на Гилфердинга ³⁾, Рачки ⁴⁾, Дринова ⁵⁾, Иречека ⁶⁾, Прокича ⁷⁾, всичкитѣ тѣки въпроси стоятъ още отворени за науката. Това произлиза отъ недостатъчността и противорѣчията на съотвѣтнитѣ паметници, и докато къмъ послѣднитѣ не дойде нѣкой новъ по-надежденъ или по-ясенъ, въпросътъ за потеклото на Самуиловата царщина сѣ ще си бѣде тъменъ. Малкъ, но полезенъ приносъ въ това отношение ще прѣдставятъ, вѣрвамъ, слѣднитѣ ми вѣсти за Разме-

¹⁾ Theophanus, Ed. Boog, I, 475.

²⁾ Въ хрисовулитѣ на Василия Българоубиецъ до охридския български архиепископъ.

³⁾ Сочиненія I, 159—255.

⁴⁾ Rad Jug. Akad. XXIV и слѣдв.

⁵⁾ Южные славяне и Византия въ X вѣкѣ, Москва 1876, гл. III.; Началото на Самуиловата държава, Бр. псп. IX—X.

⁶⁾ История Болгарь, стр. 245-257; Archiv für sl. Ph. XXI, стр. 543 сл.

⁷⁾ Почетак Самуилове владе, въ Глас LXIV, стр. 109—145.